

Subjekty práva životního prostředí Organizační zabezpečí ochrany životního prostředí

jaro 2007

I.Průchová

(pracovní verze, bude ještě aktualizována v návaznosti na očekávané změny v právní úpravě příp. dopracována co do podrobnosti)

Subjekty práva životního prostředí

- Obecně subjekty práva:
 - právotvorné subjekty
 - adresáti právních norem
- Ve vztahu k právu ŽP
 - subjekty tvorby práva ŽP
 - subjekty, které vystupují v právních vztazích jako nositelé konkrétních pravomocí a kompetencí práv a povinností souvisejících s ochranou životního prostředí
 - subjekty, které vystupují jako nositelé určitých práv a povinností právními normami práva životního prostředí (souvisejících s ochranou životního prostředí)
 - každý, kdo je dotčen na svých právech a povinnostech z hlediska ochrany životního prostředí

Povaha PŽP a její vliv na vzájemné vztahy subjektů PŽP

- Veřejnoprávní sféra -vertikálnost
 - Subjekty
 - nositelé pravomocí
 - adresáti veřejnoprávního působení
- Soukromoprávní sféra - horizontálnost
 - nositelé práv a povinností

Ad subjekty PŽP

- **Subjekty jako nositelé veřejného zájmu na ochraně a tvorbě životního prostředí**
 - státní orgány orgány moci zákonodárné, výkonná a soudní
 - specifické postavení Veřejného ochránce práv
 - územně samosprávné celky
 - kraje (zákonodárná iniciativa, normotvorná, výkonná)
 - obce (normotvorná, výkonná)
 - další subjekty
 - stráže (ochrany přírody, lesní, rybářská, myslivecká)
 - subjekty profesní samosprávy (korporace, orgány, jednotliví členové)
 - občanská sdružení a obecně prospěšné společnosti zmocněnec veřejnosti (§ 23 StZ)

Ad subjekty PŽP

Subjekty jako nositelé soukromých zájmů s možnými dopady na veřejný zájem na ochraně životního prostředí

- Právnícké osoby
 - Stát (s přihlédnutím ke zvláštnostem např. ve vztahu k vlastnickému právu, podnikání – „veřejný sektor“)
 - územně samosprávné celky (dtto jako výše u státu)
 - nepodnikající právnícké osoby
 - podnikatelské právnícké osoby
 - zřízené státem, ÚSC (specifika ve vztahu k vlastnickému právu, podnikání)
 - ostatní
- Fyzické osoby
 - nepodnikající fyzické osoby
 - podnikající fyzické osoby
- Pozn k PO i FO :
 - V zákonem stanovených případech musí tyto subjekty určit odborně způsobilou osobu k plnění zákonem stanovených specifických povinností (např. odpadový hospodář – bůžte viz zvl.část PŽP)
- Vztah zájmů:
 - totožnost soukromého a veřejného (obecného) zájmu
 - střet soukromého a veřejného zájmu

Vědecká a odborná linie

- Výzkumné, vědecké a posuzovatelské subjekty (univerzity, školy, ústavy),
 - veřejné
 - soukromé

Zákonodárná moc

- PČR

- zejm.:

- přijímání zákonů
 - ratifikace smluv
 - zákonodárná iniciativa
 - interpelační oprávnění poslanců
 - místo k přijímání peticí
 - legitimace podávání návrhů na zrušení právních předpisů nebo jejich částí ÚS

Soudní moc

- viz.poznatky z občanského práva civilního, správního procesního práva,trestního řízení a ústavního, event. evropského, MPS a MPV
- více aplikace v seminární výuce

Výkonná moc

- Ústřední úroveň
 - a) Výkonná moc – obecná
 - vláda
 - ministerstva
 - ostatní ústřední orgány státní správy
 - b) výkonná moc se zaměřením na kontrolní a dozorovou funkci (inspekce....)
- Místní úroveň
 - všeobecná územní správa (obce, kraje)
 - specializované územní orgány (dekoncentrované)- (např.krajské hygienické stanice)

Specifika ve vztahu k výkonné moci

- Policie
 - policie ČR (viz blíže MV)
 - obecní policie (viz blíže obce)

Státní zastupitelství

- zejména nejvyššího státního zástupce
 - Zvláštní žalobní legitimace - § 66 odst. 2 s.ř.s.
 - „žalobu je oprávněn podat n.s.z., jestliže k jejímu
 - Podání shledá závažný veřejný zájem
 - (viz ŽP jako veřejný statek, ochrana ŽP jako ochrana veřejného zájmu)

Ministerstva

(kompetenční zákon ve spoj. se zvláštními předpisy)

- **MŽP**
- -----
- MD
- MF
- MI – návrh na zrušení, PČR – schůze PS od 13.3.2007
- MK
- MO
- MPaSV
- MMR
- MPaO
- MS
- MŠMTV
- MV
- MZd
- MZV
- Mze
 - (řazeno abecedně)
 - vztah k ochraně ŽP – SEA(koncepce), ústřední orgány ve vztahy k vybraným složkám,
 - POZOR na event. kompetenční spory (např. MŽP versus Mze – související judikatura NS, ÚS)
 -

Ministerstvo ŽP

- kompetenční zákon (§ 19) + zvláštní předpisy
 - orgán vrchního státní dozoru (§ 19/1 komp.z.)
 - ústřední orgán státní správy pro kompetence dle § 19/2 kom.z.
 - koordinační funkce (§ 19 odst. 3 kom.z.)
 - Informační systém o ŽP, vč. plošného monitoringu na území ČR, vč. Vazeb na mezinárodní dohody
 - spravuje Státní fond ŽP (zák. č. 388/1991 Sb. o SFŽP)
 - MŽP podřízena Česká inspekce životního prostředí
 - (komp.z.+zák.č. 289/1991 Sb.+zvláštní zákony)
 - oblastní inspektoráty
 - MŽP podřízen Český hydrometeorologický ústav
 - Agentura ochrany přírody a krajiny

Ostatní ústřední orgány státní správy

- Ve vztahu k ŽP zejména:
 - ČÚZaK
 - SÚJB
 - ČBÚ

Místní úroveň

- Všeobecná územní správa
 - kraje - samostatná, přenesená působnost
 - obce - samostatná, přenesená působnost
 - (prameny: zejména zákon o obcích, krajích+zvláštní zákony)
- Specializované územní orgány
 - (prameny: zejména - vazba na kompetenční zákon, zvláštní zákony - nutno aplikovat na konkrétní složky a problémy ochrany životního prostředí)

Formy činnosti

- Normotvorná činnost
- Rozhodovací činnost
- Finální rozhodnutí
 - podkladová „rozhodnutí“
- Kontrola, dozor, dohled
- Metodické funkce
- Informační povinnosti
- Další formy činnosti (koordinace, osvěta, vzdělávání..)